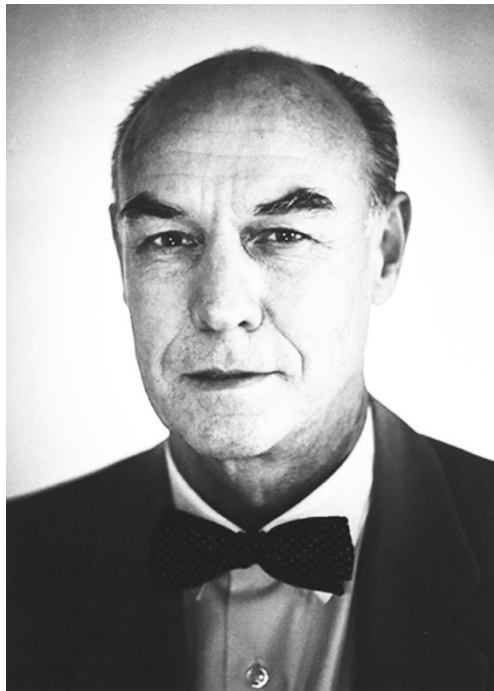

**РОДЖЕР УОЛКОТТ СПЕРРІ – ВИДАТНИЙ
АМЕРИКАНСЬКИЙ НЕВРОЛОГ
До 110-річчя від дня народження**

Роджер Уолкотт Сперрі народився 20 серпня 1913 р. в Хартфорді (штат Коннектикут) в сім'ї банкіра Френсіса Бушнела Сперрі та Флоренс Сперрі (Крамер). У 1924 р. батько Роджера помер, а мати, пройшовши професійну підготовку, почала працювати заступником директора місцевої середньої школи. Після закінчення середньої школи Роджер поступив в Оберлін-коледж (штат Огайо) і в 1935 р. отримав ступінь бакалавра з англійської мови. Продовжив навчання в коледжі і в 1937 р. захистив магістерську дисертацію з психології. Упродовж року вивчав в Оберлін-коледжі зоологію, а згодом поступив у Чиказький університет, де вивчав зоологію під керівництвом Пола Вейсса. Досліджуючи організацію нервової системи показав, що синапси функціонують за допомогою хімічної взаємодії. В 1941 р. отримав докторський ступінь у Чиказькому університеті.

Упродовж 5 наступних років працював науковим співробітником у Гарвардському університеті і разом з Карлом Лешлі в Йеркській лабораторії біології приматів у Флориді (ця лабораторія відносилася до Гарвардського університету). В цій лабораторії Р. Сперрі продовжив свої дослідження з вивчення тварин із прооперованим мозком (перерізані шляхи, що з'єднують ліву та праву половини головного мозку). Ці нервові шляхи йдуть у складі передньої спайки і мозолистого тіла, а операція з перерізання цих шляхів називається комісуротомією.

У 1946 р. Р. Сперрі повернувся до Чиказького університету і отримав посаду асистента професора анатомії, а в 1952 р. був призначений ад'юнкт-професором психології.

Вчений продовжував вивчати вплив комісуротомії на діяльність головного мозку в тварин, що сприяло поясненню церебральних механізмів пам'яті, мови і сприйняття просторових взаємовідносин. Було встановлено, що після комісуротомії кожна півкуля вела себе автономно і не усвідомлювала, які пізнавальні процеси відбуваються у другій півкулі.

У 1954 р. Р. Сперрі отримав посаду професора психобіології в Каліфорнійському технологічному інституті в Пасадені. В 1961 р. Р. Сперрі почав співпрацювати з Джозефом Богеном і Філіпом Вогелем, нейрохірургами медичного центру імені Уайта в Лос-Анджелесі. Ці нейрохірурги робили у хворих з епілепсією операцію комісуротомії, щоб запобігти розповсюдженню судомної активності з однієї півкулі на іншу.

Раніше вважалося, що кора лівої півкулі є домінуючою і відповідає за більш складні пізнавальні функції, ніж кора правої півкулі. Але Р. Сперрі зі своїми колегами встановив, що кора правої півкулі також виконує пізнавальні функції. Вчені запропонували новий спосіб тестування пацієнтів, що дозволяв оцінити пізнавальні функції обох півкуль незалежно одної від другої. В результаті дослідів було встановлено, що кора лівої півкулі відповідає за вербальні операції і мову, а кора правої півкулі контролює виконання невербальних функцій. У подальшому було показано, що права і ліва півкулі виконують різні пізнавальні функції.

Ліва півкуля обробляє інформацію послідовно і аналітично, часові взаємовідносини, вербальні операції, математичні розрахунки, абстрактне мислення, інтерпретація символічних понять. Права (недомінуюча) півкуля обробляє інформацію інтуїтивно і одночасно більш ефективно розпізнає складні взаємозв'язки, звукові образи і «розуміє» музику.

У 1981 р. Р. Сперрі отримав Нобелівську премію з фізіології та медицини «за відкриття, пов'язані з функціональною спеціалізацією півкуль головного мозку». Другу половину Нобелівської премії отримали Девід Х'юбел та Тостерн Візел «за відкриття, пов'язані з інформаційними процесами у візуальних системах».

В 1949 р. Роджер одружився з Нормою Гей Дьюпрі. Подружжя виховало сина та доньку. Вчений відпочивав на природі, подалі від цивілізації.

Вчений при житті отримав низку нагород: медаль Говарда Кросбі Уоррена Американського товариства психологів-експериментаторів (1969), премію за видатний науковий внесок Американської психологічної асоціації (1971), нагороду Уільяма Томсона Вейкмана Національного параплегічного фонду (1972), премію Карла Спенсера Лешлі Американського філософського товариства (1976), премію Альберта Ласкера за фундаментальні медичні дослідження (1979), премію Ральфа Джерарда за видатний внесок в нейронауку Нейронаукового товариства (1979). Вчений отримав почесні ступені Кембриджського університету, Оберлін-коледжу, Чиказького університету, Рокфеллерівського університету. Р. Сперрі був членом НАН США, Американської академії мистецтв і наук, Американського фізіологічного товариства, Лондонського королівського товариства, Папської АН.

Помер 17 квітня 1994 р. на 81 році життя. Залишилася світла пам'ять про Людину, Вченого.

ЛІТЕРАТУРА

1. Визначні імена у світовій медицині / за ред. О.А. Грандо. – Київ: РВА «Тріумф», 2001. – 320 с. – Зі змісту: [Сперрі Роджер]. – С. 95.
2. Кімакович В.Й. Лауреати Нобелівської премії з фізіології та медицини: біогр. нариси / В.Й. Кімакович, І.Д. Герич, О.О. Куш. – Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2003. – 420 с. – Зі змісту: [Сперрі (Sperry) Роджер У.]. – С. 300-303.
3. Лауреаты Нобелевской премии. Энциклопедия: М–Я / пер. с англ. – Москва: Прогресс, 1992. – 854 с. – Из содерж.: [Сперри (Sperry) Роджер]. – С. 432-435.
4. Нобелевская премия. Лауреаты. Иллюстрированная энциклопедия / пер. с англ. Л. Гуськовой. – Москва: ЭКСМО, 2009. – 296 с. – Из содерж.: [Роджер Сперри]. – С. 235.